

แบบรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับ
การปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
ประจำปีงบประมาณ 2566

โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

การมีประโยชน์ เป็นการทุจริต การทุจริตประเภทหนึ่ง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือจริยธรรมโดยใช้อำนาจในตำแหน่งมาแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถึงขั้นละทิ้งศีลธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความยุติธรรม จนกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมของส่วนรวมและทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบัน และสังคมสูญหาย ผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการบริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงค่านิยมอื่นๆ และโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตาม ตรงกลาง คนที่จริงจังกระทำการควายดง กระทำความผิดโดยจงใจหรือโดยไม่รู้เรื่องดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งมีหลายกรณีที่น่าไปสู่การกล่าวหา การร้องเรียนเรื่องการทุจริต หรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ การโกหก หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์สาธารณะ (ความขัดแย้งทางผลประโยชน์: CoI) ถือเป็นประเด็นด้านการบริหาร ภาครัฐในปัจจุบันเป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบในระดับที่รุนแรงยิ่งขึ้น และยังสะท้อนถึงปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ อีกด้วย

โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the way Commission) ซึ่งเป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างเป็นระบบในการจัดการปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อลดต้นเหตุที่นำไปสู่การก่อให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ประเภทของความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk S) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจโดยรวมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อ กลยุทธ์ที่กำหนดไว้และการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร สถานการณ์การแข่งขัน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk : O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลลัพธ์ การปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจมีเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบภายในขององค์กร กระบวนการทางเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้ บุคลากร ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financail Risk : F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk : Ch) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยเสี่ยงก็อาจเกิดขึ้นได้ว่าถึงเวลาแล้ว เนื่องจากความไม่แน่นอน การขาดข้อมูล ข้อกำหนดทางกฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำสัญญาทางกฎหมายและการร่างความลับที่ไม่ครอบคลุมถึงการดำเนินธุรกิจ

สาเหตุของความเสี่ยงอาจมาจาก ๒ ปัจจัย ได้แก่

๑) ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของฝ่ายบริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบความน่าเชื่อถือของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรือสภาวะการแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ที่บุคคลนั้นต้อง รับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม การกระทำนี้อาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวทั้งโดยตั้งใจและไม่ ตั้งใจ และมีรูปแบบหลากหลายไม่จำกัดในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่มีใช้ในรูปของเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัด หรือการที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้อง หรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับ สัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เป็นธรรม เพราะผลประโยชน์ ส่วนตัวเป็นหลักจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติ การกระทำเช่นนี้ถือเป็นการกระทำที่ผิดทั้งจริยธรรมและจรรยาบรรณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในครั้งนี้นำเอาความเสี่ยงจากด้านต่างๆ มาวิเคราะห์ ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) และตามบริบทของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ของโรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา การวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ จะช่วยให้โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนาทราบถึงความเสี่ยงของความขัดแย้งทาง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการปฏิบัติราชการตามลักษณะดังต่อไปนี้

๑. การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของราชการไปในมีลักษณะขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ
๒. การปฏิบัติหน้าที่ ไปในทางที่ทำให้ประชาชนหมดศรัทธาในการมีคุณธรรมและจริยธรรม
๓. ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และการยึดมั่นในหลัก ธรรมาภิบาล พร้อมกันนี้ก็ยังสามารถกำหนดมาตรการป้องกันได้ ยับยั้งการทุจริตและปิดโอกาสในการทุจริตและเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต การประพฤติมิชอบ และการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความสำคัญและประสบปัญหาบ่อยอีกด้วย

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์และแสดงเจตนารมณ์ที่ซื่อสัตย์ ในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดความคิด แยกแยะผลประโยชน์ส่วนส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
๓. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ ไม่ให้เกิดแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนกราน ในการทำสิ่งที่ถูกต้อง ยุติธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส ตรวจสอบได้
๔. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารราชการแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชน

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การประเมินความเสี่ยงด้านความขัดแย้งทางผลประโยชน์

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสียหายต่างๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสียหาย และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเพื่อใช้ในการประเมินความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับความโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ เกณฑ์ถูกกำหนดในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา ที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด
๕	สูงมาก
๔	สูง
๓	ปานกลาง
๒	น้อย
๑	น้อยมาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน (บุคลากร)

ระดับ	โอกาสที่เกิด
๕	สูงมาก
๔	สูง
๓	ปานกลาง
๒	น้อย
๑	น้อยมาก

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับความน่าจะเป็นของความเสียหายที่จะเกิดขึ้น (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย (โอกาส x ผลกระทบ) เกณฑ์กำหนดไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕-๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙-๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔-๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑-๓

๒. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของโรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา

โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา มีการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

๑) การพิจารณากระบวนการที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต หรือที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

- ขั้นตอนเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการทำงานของบุคลากรโรงเรียนและมีช่องทางที่เป็นประโยชน์ต่อ

ตนเอง

- ขั้นตอนเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของทางราชการและงบประมาณ

- ขั้นตอนที่มีช่องทางในการเรียกร้องหรือรับผลประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่ง ส่งผลเสียต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) โดยมีกระบวนการที่เข้าข่ายว่ามีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต หรือที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

- ใช้เวลาราชการหาผลประโยชน์ส่วนตัว

- เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้ที่มาติดต่อรับราชการ

- การใช้สิ่งของเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

- การเบิกจ่าย - การเบิกจ่ายงบประมาณ

- การเบิกค่าตอบแทน

- การใช้ยานพาหนะของรัฐ

- การจัดซื้อ จัดจ้าง และการหาวัสดุ ครุภัณฑ์

๓) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม

- ความเสียหายต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

- งานไม่เสร็จตรงเวลา

- ขาดความสามัคคีภายในหน่วยงาน

- เปลืองงบประมาณภาครัฐ

๔) แนวทางการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับงานที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่บุคลากรโรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา ป้องกันและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ เช่น

- ปลูกฝังและส่งเสริมความประพฤติตามจรรยาบรรณของบุคลากรภายในโรงเรียน

- ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของบุคลากรโรงเรียน

- สร้างค่านิยมทางศีลธรรมให้กับบุคลากรโรงเรียน

- โครงการนิโคบรัม แบรินด์คุณธรรม จริยธรรมบุคลากร

- จัดโครงการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมบุคลากร

- ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้เป็นตัวอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ

๒. การป้องกันเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจเป็นการล่วงละเมิดต่อองค์กร เช่น

- การแจ้งเวียนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม

- ประชาสัมพันธ์หลักการและแนวปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน

- จัดช่องทางร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต และการประพฤติมิชอบ

- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ต่อต้านการทุจริต

- การตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

และต่อเนื่อง

- กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัดและเท่าเทียมกัน
สรุป ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของโรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา
 โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา กำหนดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนจำนวน ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. การใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
๒. กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างตามระเบียบ
๓. การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
๔. การเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบ

เมื่อพิจารณาถึงโอกาส/ความถี่ของเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว จึงนำผลลัพธ์มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงกับผลกระทบของความเสียหายต่อกิจกรรม หรือภารกิจของหน่วยงานทำให้เกิดระดับความเสี่ยงในระดับใดในตารางความเสี่ยง สิ่งนี้จะช่วยให้คุณรู้ว่าคุณมีความเสี่ยงใดสูงที่สุดที่ต้องบริหารจัดการก่อน

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยง	โอกาสที่จะเกิด ความเสียหาย	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
๑	การใช้เวลาราชการเพื่อ ประโยชน์ส่วนตน	๓	๕	๑๕	๑
๒	กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบ	๓	๔	๑๒	๒
๓	การใช้ทรัพยากรของทาง ราชการเพื่อประโยชน์ส่วน ตน	๒	๔	๘	๓
๔	การเบิกจ่ายงบประมาณตาม ระเบียบ	๒	๓	๖	๔